

ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשי"ד

ממשיכים אלקות בעולם, שוה"ע ההליכה מלמעלה למטה. אמנם, יש צורך
אופן בעבודה, והו"ע ההעלאה מלמטה למעלה, שהוא קו העבודה, והיינו
ההעלאה מלמטה למעלה הוא קו העבודה, שוה"ע הקרבנות, וכמו"כ
תפלות שכנגד קרבנות הקונים, דתפלה הו"ע העלאה מלמטה למעלה, וענין זה
יזכר גם בסדר התפלה, שההתחלה היא ממודה אני הוודו להו"י, שוה"ע
הוודאה בעלבא בל שום השגה, וכפרט הוודאה דמודה אני שהווא קודם
נט"י וכרכות השחר. וכך הולך האדם מלמטה למעלה, מתחילת העבודה
עד להכיסול רק"ש ושמע"ע, שהוא תכלית העבודה. ויש יתרון בענין
ההעלאה על ענין ההמשכה, שבהמשכה מלמעלה"ס והמשכה היא רק
בחי' הגלויים כלכל, אבל ההעלאה מלמעלה"ע היא באופן שנעשית
ההתכללות למעלה יותר, כדאיתא בלק"ק רמ"ס ע"פ"ו שוכה ישראל עד הוי'
אלקיד, שוה"ע ההתכללות בבחי' הוי' אלקיד, היינו שההתכללות היא
למעלה מעלה ביותר. וזהו גם מ"ש אחרי הוי' אלקיכם תלבן, שהיא
ההליכה מלמטה למעלה עד שנעשית ההתכללות בבחי' הוי' אלקיכם.

והנה, דהנה, אהר"ה הוא מלשון אחורי"ים, כתר כתפוני"ו, שהם ענינים
שאיך בהם פנימיות הרצון, אלא רק בחי' אחורי"ים, והיינו, ענינים הלא
טובים, או גם דברי הרשות, אלא שהם דברים טפלים כלכל להפנימיות
דהשלמת הכונה דדירה בתחתונים. וכדכריס אלו שהם מבחי' אחורי"ם
נעשית התחלת העבודה, שוה"ע אחרי ה"א (ועי"ו נעשה) תלכו. והענין
בזה, דכשם שעבודת הקרבנות מתחילה מתנוגמת הדב"ו, שהי' בזה חלק
שנבלע במקומה¹⁴ והשאר הי' מוציאם לחוצ¹⁵, ולתרומת הדשן הוצרכו

- 8) בכוח כו, א"ב.
- 9) ראה סה"מ תרח"ץ ע קמח ואילך. ה"א.
- 10) ראה לק"ת דרדשי ש"ש סו, ג.
- 11) הושע יד, ב.
- 12) ראה תגיב פכ"ב (כו, ב).
- 13) ראה רמב"ם הל' תמידך ומוספך פ"ב.
- 14) רש"י ר"ה תרומת הדשן — פסחים כו, א, תר"ה נבלעין — יומא כא, א.
- 15) ראה סידור (עם רא"ח) ל, ג ואילך.

והנה, דהנה, אהר"ה הוא מלשון אחורי"ים, כתר כתפוני"ו, שהם ענינים שאיך בהם פנימיות הרצון, אלא רק בחי' אחורי"ים, והיינו, ענינים הלא טובים, או גם דברי הרשות, אלא שהם דברים טפלים כלכל להפנימיות דהשלמת הכונה דדירה בתחתונים. וכדכריס אלו שהם מבחי' אחורי"ם נעשית התחלת העבודה, שוה"ע אחרי ה"א (ועי"ו נעשה) תלכו. והענין בזה, דכשם שעבודת הקרבנות מתחילה מתנוגמת הדב"ו, שהי' בזה חלק שנבלע במקומה¹⁴ והשאר הי' מוציאם לחוצ¹⁵, ולתרומת הדשן הוצרכו

כס"ד. ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשי"ד
(הנחה בלתי מוגה)

אחרי הוי' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמורו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו וכו' תדברקו, הנה ככתוב זה השיב כללות סדר העבודה, מהתחלת העבודה באופן דאחרי הוי' אלקיכם תלכו ועד לתחילת העבודה דכו תדברקו. וצריך להביא שיהי' ידוע, הכלל שהתחלת ויסוד העבודה הו"ע היראה, וכמאמר' רא חרעא לאעלא, שהיראה היא השער והיסוד לכללות העבודה, וא"כ הול"ל תחילת ואותו תיראו, ולמה מתחיל אחרי הוי' אלקיכם תלכו. גם צריך להביא מהו הענין דאחרי הוי' אלקיכם תלכו, דהנה, בענין ההליכה מצינו ג"כ מ"ש והלכת בדרכיו, שהוא דרך התורה והמצוה, כמ"ש ושמור דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, שוה"ע התומו"ע, אבל ענין זה הוא ההליכה בדרכיו ואין זה ענין ההליכה אחרי הוי', וא"כ, צריך להביא מהו ענין ההליכה אחרי הוי' שככתוב אחרי הוי' אלקיכם תלכו. גם צריך להביא מ"ש וכו' תדברקו, שדווקא ענין זה שהוא תכלית העבודה (כנ"ל) ואמר בתוספת נו"ץ פשוטה, וצריך להביא שעם השינוי, דלכאורה הי' צריך לומר כולם בנו"ץ פשוטה, או לומר גם ענין זה בוא"ו (וכו תדברקו). וכיוצא אינו מוכן מ"ש כספרי ע"פ וכו' תדברקו, תפישו עצמכם מע"ז ולבקו במקום, דלכאורה, ענין זה הוא עדיין קודם התחלת העבודה, ולמה מפרשו על מ"ש וכו' תדברקו שהוא תכלית העבודה.

- 1) פרשתנו (ראה) יג, ה. כ ואילך.
- 2) בכל הבה לקמן — ראה ד"ה אחרי ה"א.
- 3) ראה תגיב רמב"א. קונטרס העבודה.
- 4) זח"א ת, א (בהקדמה).
- 5) תבוא כח, ט.
- 6) וירא ית, יט.
- 7) ראה שעיר תשובה שם מה, ב.

א"כ תראה
אמר' חצ"י

שהוא הארה דהארה בלבד. וזהו מ"ש ברוך שאמר כרי ברוך שמו, ומכורו הוא עז ברוך שמו הם עשר פעמים ברוך, כנגד הע"ש²², שדור כללות ההשתלשלות, ועל זה נאמר ברוך שמו, שכל זה הוא רק שם והארה בלבד. וכמו"כ גם ככרכת ישמבת, שהיא סיום כרכת ברוך שאמר, אומרים ישמבת שמך, ותייגע של אחרי ההתבוננות בפסוקו"ז בהשמים וארץ כר', אומרים שכל זה הוא ישמבת שמך, שם כלבך, שהוא כחי ויצוניות ואחריו כלבך, והו"ע אחרי הרי אלקים. ונהג, ע"י כחי אחרי ה"א, בתחלת העבודה ותיקון חצות שהוא העבודה עם דברים שמבחוץ לגמרי, ואח"כ בעבודה בהתבוננות שכל ההשתלשלות אינו אלא כחי אחריים והיצוניות כלבך, הנה ע"ז בא לכהי' תלכת, שהוא הנצוא והאהבה, והיינו, דמאחר שמרגיש שכל ההשתלשלות הוא רק הארה בלבד, לואת הוא מתעורר באהבה גדולה לפנימיות ועצמות אלקות שלמעלה מהעולמות. וזהו ענין ואהבת שבק"ש שזה בא לאחרי כרכה ראשונה דק"ש שהוא אהבת המלאכים, ולאחרי כרכה שני"ש שהוא אהבת הנשמות, ולאחרי הקדמת שמע ישראל הו"י אלקינו הו"י אחרי, למסור נפשו באחר²⁴, הנה ע"ז נעשה ואהבה גו' ככל לכל נפש, עד בכל מאד²³, שהוא כל נבול, שזהו כחי תלכו, שהו"ע העבודה דאהבה, כמ"ש²⁶, הלוך נוסע הנגבה.

ד) אנוס כאשר העבודה היא באהבה הו"י הוא עדיין ככחי' יש מי שאוהבה²⁷, ולכן צ"ל גם ענין הו"ה²⁸, וזהו שמוסיף בכתוב ואותו תיראו, ויראה זו היא יראה עילאה שמצד פנימיות האלקות שלמעלה מהעולמות שכבה לאחרי האהבה. ותייגע, שמצד זה שיודע ומתגיש, שכללות ההשתלשלות הוא הארה בלבד, ומתעורר באהבה לכחי' האלקות שלמעלה מהעולמות, הנה מצד הרגש הרוממות דאלקות הרי הוא בא לראה גדולה, כמ"ש²⁴ הו"י שמעתי שמעך יראתי דלהיות ששמעתי שמעך, שהוא הרגש הרוממות, הנה מצד זה יראתי, וזהו ענין פרשה שני' דק"ש, וה"י אם שמוע תשמעו גו' השמורו לכם גו'²⁵, שהיראה (השמור

22) ראה סדר היום במקומנו.
 23) ואחזקן ג, ד.
 24) ראה זהר ח"ב קט"ב, א. ח"ג לג, א.
 25) שו"ת חרשבי"ח ה"ה סני"ח, פ"ח שער הק"ש וראה אורה"ח.
 26) פ"ב, ב"ח לטו"ה ח"א ר"ט סא. וראה אורה"ח.
 27) ואחזקן ח"ד ע' ברמב"ם.
 28) חזקוני ג, א.
 29) עקב י"א, טו.
 22) לך לך יב, ט. וראה לקו"ת פרשתו יט, ד. סדרו שם כה, א. אורה"ח פרשתו שם ע' תריצא. וראה שער תשובה שם ל"ב, ד. אורה"ח שם ח"ד ע' ב"שכ.
 27) ראה תרי"א הוספות קי"ד, וכו"מ.
 28) חזקוני ג, א.
 29) עקב י"א, טו.

ללכיש לכושים מיוחדים, ולעבודה הקרבנות הוצרכו לכושים אחרים, דלהיות שה"י בזה חלק ששייך לחוץ לכן הוצרכו לכושים מיוחדים, הנה כמו"כ הוא בעבודה התפלה, שהתחלת העבודה היא מתיקון חצות, שאז הוא החשבון על דברים הלא טובים, ענינים שמבחוץ. וזהו שאמר רי"ל¹⁶ אין עונמדין להתפלל אלא מתוך כוונת ראש, ופירש"י הכונה, ולכאורה, הרי אמרו גם שאין עונמדין להתפלל תפלה אלא מתוך שמחנה¹⁷, ומבואר כזה באגדה¹⁸, שמי שאינו יכול להפך לכו כוונת מן הקצה צריך להקדים הכוונת ראש וההכונה לחיקון חצות, כאשר יעשה חשבון ממה שעבר עליו כו' ואע"פ שבתיקון חצות, המתפלל הוא על מה שעשה ביום העבר, מ"מ, ה"ז זה ההכנה לעבודה כל היום בהקרבנות ע"ג המזבח וכשם הדין היא ההכנה לעבודה כל היום בהקרבנות עבודת היום, כשם שתדומה שבחומות הדשן היו כ' חלקים, החלק שנבלע במקומו והחלק שיהוציא לחוץ, כמו"כ הוא גם בהעבודה דחיקון חצות, שיש ענינים שעי" עבודתו פועל בהם שיוכללו בקדושה, והיינו, דאף שמקודם לא ה"י אפשר שיכלול בקדושה, לפי שה"י חסר בהם ענין הכיבוד, הנה ע"י עבודתו בחיקון חצות פועל הוא בהם שיוכללו בקדושה. אמנם ישנם ענינים שלעת עתה אי אפשר לו לפעול בהם ההתכללות, ולכן לעת עתה צריך להוציאם מחוץ לד' אמותיו, ככרי שענינים אלו, שעכשיו הם עדיין לא טוב, לא יכללו לו מעבודתו, כמבואר באגדה¹⁹ בפירוש הכתוב וחטאתי נגדי תמיד, נגדי דייקא, שפירושו מרחוק, והיינו, שככרי שהטטאים לא יכללו לו מעבודתו, צריכים להיות מרחוק, עד שיוכל לפעול בהם שגם הם יתכללו בקדושה.

והנה כשם שישנה העבודה ככחי' אמוריים בנוגע לדברים לא טובים, כמו"כ גם בטוב גופא ישנה העבודה ככחי' אחרים, שהרי בכל דבר יש הפנימיות שבו והחיצוניות שבו שהוא ככחי' אחרים כלבד. והענין בזה, שהעבודה ככחי' אחרים בטוב גופא הוא, כאשר מתבונן שכללות ההשתלשלות הו"ע של אחרים וחיצוניות, כיון שנמשך מהארה בלבד, כמ"ש²¹ כי נשגב שמו לכוך הודו על ארץ ושמים, שכל ההשתל היא רק משם והארה בלבד, וכזה גופא הוא ג"כ רק הודו בלבד, היינו

16) ברכות ל' ב.
 17) שם ל"א, א.
 18) פ"י צ"ט, ב.
 19) פ"א ק, ט"ב ואיל"ך.
 20) תהלים נא, ה.
 21) תהלים קמ"ח, יג. וראה תרי"א יצא כב. וכו"מ.
 16) ברכות ל' ב.
 17) שם ל"א, א.
 18) פ"י צ"ט, ב.
 19) פ"א ק, ט"ב ואיל"ך.

ש"פ וראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשי"ד רכא

ראותו תירא שהוא כפרישה שני דק"ש. וע"י האהבה ויראה נעשה (ר) אהבה ויראה טראגן ארויס שיהי' את מצותי משמורו, קיום המצוות, והו"ע פרשת ציצית, דציצית עם ה' חוטי'ן וה' קשרים כנגלמטריא תרי"ג³⁸.
ואח"כ בא להעבודה ודקול'ן תשמעו, שהו"ע לימוד התורה באופן דהשמע לאורך מה שאתה מוציא מפיך, שעו"ע אמת ויצ"ב כ"י הדבר הזה כ"י.

וממשיך ככתוב ואתו תעבוד, שאין הכוונה בזה על העבודה ועבר פשוט, שהרי לאחר כל המודיעות הני"ל לא שייך שמה"י העבודה באופן דעבר פשוט בלבד, אלא הכוונה היא, על העבודה דעבר נאמן, שהוא כביטול לגמרי. וענין זה הוא בשמו"ע, שאז הוא כעבר קמי מארי³⁹, ביטול במציאות. והיינו, שכל המודיעות שלפניו הם כבחי' ביטול היש' בכ"כ, ולכן אין מגיעים באצילות, אלא רק כבי"ע, ולא איהו וחודי' וגרמוהי חודי⁴⁰, ודוקא הכיטול רשמו"ע שהוא ביטול במציאות, היינו שהוא בטל לגמרי שאין בו שום מציאות והוא רק כלי לאלקות, הנה ביטול זה דוקא מגיע בבחי' אצילות. ועל זה נאמר ואתו תעבוד, אותו דייקא.

(ו) **אמנם** גם העבודה דשמו"ע, אינה מספיקה עדיין, כי לאחר הכיטול דשמו"ע, כשכא לעטוק עם גשמיותו וכמילא גם עם חומריות, אפשר שיפול ממודיעותו. וכמו שאמרו חז"ל⁴¹ המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולכו למעלה, דלה שצריך להיות עיניו למטה. היינו שצריכים באוראוענינו את המטה, שהרי אפשר שבתפלה הוא כביטול כדכתיב, אבל אח"כ כאשר עוסק בדרכים גשמיים איז נופל ממודיעותו כ"י. ולזאת צריך להיות גב' תדבקו'ן, שהו"ע הדביקות באופן שנעשים דבר אחד ממש, ע"ד מ"ש⁴² והיו לבשר אחד, שאז אין חשש שיפול ממודיעותו. דהנה, הטעם שאפשר להיות נפילה אחרי התפלה, הוא לפי שגם בעת התפלה הוא דבר לעצמו, אלא שהוא כלי להאור, משא"כ כאשר הכיטול שלו הוא באופן שאינו רק בבחי' כלי שמקבל אור, או כמו אבן שמקבל חיות, אלא באופן שנעשה דבר אחד ממש, איז לא שייך שיפוד (ער ואל אוענקיך) מדברקות זו. וענינו בעבודה התפלה, הוא הכיטול דנפילת אפים שאחרי

(38) ראה תחומא קוד' יב. רש"י שלא טור, ראה לקו"ת פרישתו ל"ט. רש"י ד"ה שקולה — מנחת מ"ב, ב. ר"א, סה"מ"צ לר"צ כ"ר, א. וב"מ.
(39) שבת י"ד, א. שבת תרי"א י"ג וירא. וב"מ.
(40) ראה תרי"א י"ג וירא. וב"מ.
(41) רמתי ק"ב, ב. וראה לקו"ת פרישתו ל"ט. רש"י ד"ה שקולה — מנחת מ"ב, ב. ר"א, סה"מ"צ לר"צ כ"ר, א. וב"מ.
(42) בראשית ב. כ"ד.

רכ אחרי גו' תלכו

לכס) היא מצד ענין השמיעה (שמוע תשמעו)³⁰, שהו"ע הרגש הרומומות, שיראה זו היא יראה עצלה, שהיא היראה מבה"י האלקות שלמעלה מהעומלמות. וזהו מ"ש ואותו תיראו, ואתו דייקא, היינו, לא רק בחי' היראה שעלי' נאמרי'ן יראו מהו"י, אלא יראה נעלית יותר שעלי' נאמרי'ן יראו את הו"י³¹.

(ה) **אמנם** גם כאשר העבודה היא באהבה ויראה, אין זה מספיק עדיין, דכיון שהארס הוא בתנועה של הרגש הלב, והרגש הלב הוא כבי' הקוים דאהבה ויראה, שהם קוים הפכיים, דכשעה שהוא באהבה אינו ביראה, וכשעה שהוא ביראה אינו באהבה, הרי מוכן שאין זה אמת. וככ"י שמה"י עבודתו באמת הוא ע"י כחי' שלמעלה מכ' הקוים וכוללת את שניהם. כמבואר בתר"א פ' ויהי³² שלא מספיק האהבה ויראה והיראה דשמעו'ן, שהוא רצוא ושוב אלא צ"ל גם העבודה, בלוי' דוקא שכולל את שניהם. וזהו מ"ש וכוול'ן תשמעו, שהוא קול התורה שכולל את ב' הקוים. וזהו שאומרים בתפלה (לאחרי ק"ש) אמת ויצ"ב כ"י הדבר הזה, שקאי על דיבור תמורה) שדוקא דיבור התורה הוא אמת ויצ"ב כ"י (ככל פרטי הלשונות של אח"ז). והענין בזה, דלימוד התורה צ"ל כביטול * כלילמוד התורה אמרו כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו³³, והלשונות לאונן מה לשאול מוציא מפיך³⁴, דאתה קאי על בשכינה, והיינו שלילמוד צ"ל שישמיע לאונן מה שאתה (תקב"ה) מוציא מפיך, שזהו דיבורו של הקב"ה, ואילו הוא רק חוזר את הדברים כלכו, וכאשר לימוד התורה הוא באופן קול'ן הוא קול'ן ויצ"ב כ"י. וזהו וכוול'ן תשמעו, וזהו ויצ"ב כ"י. וזהו ויצ"ב כ"י. וזהו ויצ"ב כ"י.

דתינו קול' ה' שירשב ושונה כנגדו, ולימודו הוא רק באופן דהשמע לאונן את דבר ה' שיצא מפי. וככ"י שיהי' לימוד התורה באופן קול'ן ע"י תפלת התבוננות בהשתלשלות שהוא הארה כלכו, וזהו ההכנה שקודם לזה בתיקון חצות, וע"י הכנה זו בבחי' אחרי ה"א, נעשה אצלו הענין דתלכו, שהו"ע האהבה, שהו כפרשה ראשונה דק"ש, ואח"כ באה העבודה

(30) ראה תרי"א וירא מו"ב, ב. מו"ב, א.
(31) תהלים לג, ת. תהלים נ"א, יז.
(32) שם לג, י"ד.
(33) ראה לקו"ת פרישתו כא. ג. במדבר קנט"ס העבודה פ"ג. וב"מ.
(34) ראה תרי"א וירא מו"ב, ב. מו"ב, א.

ע"י אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י

אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י

אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י

אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י
אמת ויצ"ב כ"י

ומצד הגוף שהרי הגוף ה'י כאבן דומם, וכמ"כ הוא הכיטול והמס"נ דנפ"א. ולכן הנה דוקא בנפ"א ההמשכה היא למטה מטה ביותר, שלא כהדרגה. והיינו, שאף שגם בשמ"ע יש ענין ההמשכה, הנה המשכה זו היא בהדרגה דוקא, דכ"י שהמס"נ אינו בהגוף, לכן אי אפשר להיות ההמשכה למטה בגשמיות, מצד החשש שיפול כ"י, ורק בנפ"א שהמס"נ היא גם בהגוף. הנה גם ההמשכה היא עד למטה מטה, שלא בהדרגה כלל. וזהו מ"ש וכו' תדבקין בנפ"א פשוטה, דנ"י פשוטה יוצאת מן השורה, שזה מורה שההמשכה היא עד למטה מטה. והיינו שמצד הדביקות (ווא"ס ע"י איז אגונהאלטן) למעלה מעלה, שהרי נפ"א היא למעלה גם משמ"ע שבאצילות, והיינו שכח"י וכו' תדבקין הוא למעלה מאצילות, לכן גם ההמשכה היא עד למטה מטה. וזהו גם מ"ש בספרי הפרישו עצמכם מע"ז, שהוא הפירוד בנקד"ט, והיינו, לפי שככל כח"י הני"ל שלפני כח"י וכו' תדבקין אי אפשר להיות הפירוד בנקד"ט, ודוקא ככח"י וכו' תדבקין שהיא תכלית העבודה, הנה כח"י זו דוקא ההמשכה היא עד למטה מטה.

(1) וידון מ"ש אחרי הרי' אלקיכם תלכו, שה"ע העבודה דאהבה, דאף שהתחלת העבודה היא היראה שהיא יסוד העבודה, הרי זה רק כאשר חושבים סדר העבודה שככללות היום, שאז התחלה היא היראה, אבל בפסוק זה חשיב סדר העבודה דתפלה, ותפלה ענינה אהבה דוקא, משא"כ יראה אינה שייכת לענין התפלה דוקא, דאף שזמן התפלה הוא שעת הכושר גם ליראה, מ"מ, היראה יכולה להיות גם בזמן אחר, ועד דאפשר להיות גם יראה טבעית. ואף שגם לתפלה צריך להיות ענין היראה, שלכן גם ענין היראה מרומז בפסוק זה במ"ש אחרי, שה"ע שמאלו תחת לראש"י, מ"מ, הרי זה ברמז בלבד, כי אף שהיראה מוכרחה בתפלה, מ"מ, אין זה ענין התפלה כלל, אלא ענין התפלה הוא דאהבה, כמו שמבאר כ"י אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע באריכות הקונטרס העבוד"ה⁴⁸, שתפלה היא התחברות הנשמה כאלקות, ותפלה היא מלשון התפלל כלי חרס"ה, וכתפלה נעשה העלאת הניצוצות, וכי ענינים אלו (התחברות והשמול והעלאת הניצוצות) הם ע"י דאהבה דוקא. ולכן התחלת הפסק

(47) שה"ש כ"י, ו. וראה סידור שם כ"י, ג. (49) כלים פ"ג מ"ה, וראה ת"ח תוספת ואילן. אות"ת שם ע' תרפו ואילן. שער עט' סע"ד. סה"מ חש"ט ע' 79 ובתורת כ"י תשובה שם כ"י, ג. ואילן. (48) פ"א. וראה שם ספ"ג ואילן.

הכיטול דשמ"ע, והענין כזה, כמבואר ע"פ⁴⁵ והאיש משתאה לה מחריש לדעת, שיש ב' אופני כיטול, הכיטול דמשתאה, שהוא מלשון שממון, והכיטול דמחריש, שלמעלה מענין השממון, והכיטול דשממון הוא רק באופן שנאבד (ע"י ווערט זיך אָן) ממציאותו, אבל אינו נכלל בתדבב והכיטול דמחריש הוא מה שנכלל בהדבב. ויש בזה כמה משלים. משל א' הוא מאדם ששומע שכל עמוק שאינו בשרכו כלל, הנה שמיעת השכל פועל עליו שהוא מתבלבל לגמרי, אוזן ע"י ווייט ניט וואָס מיט אים איז, שכזה הוא נאבד ממציאותו, אבל אינו נכלל עדיין, ואח"כ נעשה הכיטול באופן שנכלל בהשכל, אז ע"ס נעמט אים, שזהו מחריש לדעת. ויש עוד משל שהוא מתאים יותר, והוא המשל דזריעת הגרעין בארץ, שע"ז נעשה הצמיחה, הנה, הסדר כזה הוא שכחחילה צריך להיות רקבון הגרעין, שכזה נאבד הגרעין ממציאותו, ואח"כ הוא נכלל כח הצומח שבארץ, ואז דוקא נעשית הצמיחה מקטנות לגדלות, וכמ"כ הוא בעבודה, שכחחילה נאבד ומתבטל ממציאותו עד שאיז פו מאומה, והוא רק כלי להדבב שרודצה שיושפע, אבל אינו נכלל עדיין בהדבב, שזהו הכיטול דשמ"ע. אלמעלה מזה הוא הכיטול דנפ"א, שהוא באופן של דביקות והתכללות בהדבב עד שעששה מצאומו, ולכן אין חשש שיפול ממדרגתו, כיון שלא שייך שיפירד מזה, הואיל ונכלל בהדבב עד שזהו מציאותו, וזהו מ"ש בזה"ה, שנפ"א הוא כיטול נעלה ביותר, ולכן נעשה אז ההמשכה למטה, דלכאורה אינו מובן, הרי גם בשמ"ע הוא ככיטול במציאות כעבדא קמי מארי"ה³⁰, וגם בשמ"ע יש ההמשכה למטה, שה"ע ח"י ברכות שבשמ"ע, שהם כמו הח"י חוללות⁴⁹ שעל דם נמשך חיות בכל הגוף, וכמ"כ כח"י ברכות דשמ"ע שעל דם נמשך החיות בעולם, וא"כ מהו החידוש בהכיטול דנפ"א דוקא. אך הענין הוא, שהכיטול דשמ"ע הוא באופן שהוא רק כלי כלכל, והכיטול דנפ"א הוא באופן של דביקות והתכללות, כ"ל. דהנה, הכיטול דק"ש ושמ"ע הוא מס"נ ככה ומס"נ שמצד הנשמה, אבל אין זה נוגע בהגוף, והכיטול דנפ"א הוא מס"נ בפועל ומצד הגוף. וע"ד דאיתא על צדיקים מופלגים, ומי שמתופר אורחותיו כשמו הוא הבעש"ט⁴⁶, שכאשר ה"י לו עליית נשמה ה"י מופשט מכל הגשמת ח"י חומריות גופו כמו המתעלה ממש, שזהו מס"נ בפועל

(43) חיי שרה כ"י, בא. וראה ד"ה ודאיש (45) ראה ברכות כ"י, ג. וז"ל רנה, סה"ב. משתאה בסידור (עם דא"ח) צ"א, ג. ואילן: לקי"ת בלק ע', ג. ואילן. מאמרי אדמו"ר תורת חיים ח"י שרה קלו, ד. ואילן. האמצעי בלק ע' אהבה ואילן. (44) ח"ג ק"ב, סע"ב ואילן. רס"א. (46) שער תשובה שם מ"י, ד.

רכה ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשי"ד

שע"י יתקע בשופר גדול⁵⁹, דקאי ג"כ על התקיעה שלמעלה. ואותו מעבוד קאי על כללות העבודה דעשיית וגם ר"ה ויוה"פ ככלל זה. וכו' תבבבב קאי על העבודה דיוה"כ בפרט⁶⁰ כדאיתא⁶¹ שנעילה דיוה"כ הוא כמו ענין נפ"א, שזהו שבסיום תפלה נעילה אומרים שמע ישראל ג', וצריך לכוון למסור נפשו בפועל⁶², שה"ע העבודה באופן של דביקות שנעשה דבר אחד, ועי"ז נעשית ההמשכה בכל השנה, שזוה"ע דבר תרבבב⁶³ כנו"ן פשוטה, שמורה על ההמשכה בכל הענינים במשך כל השנה.

רכד אחרי גוי תלכו

הוא אחרי ה"א תלכו, שה"ע האהבה כנו"ל, ואח"כ נאמר ואתו תיראו, שה"ע ראה עילאה, ובקולו תשמעו, ה"ע לילמד החורה, ואותו מעבוד הוא הביטול דשמ"ע, ועד לבחי' וכו' תרבבב, שזהו תכלית העבודה, שנעשה דבר אחד כו'.

ח) נדונה כשם שכללות העבודה נחלקת לג' הקיום דחורה קיום המצוות ועבודת התפלה, כמו"כ יש גם בזמני השנה ג' חלוקים אלי. והזמן של עבודת התפלה הוא בעשיית⁶⁴ כמ"ש⁶⁵ דרשו ה"י בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, דקאי על העשודה ימים שבי' ר"ה ליוה"כ שאז הוא בהמצאו גם ביחיד (כמו בתפלת צבור דכל השנה)⁶⁶. והתכנה לזה היא כחודש אלול והיינו, דכשם שבענין התפלה שכל יום צ"ל תחילה העבודה דתיקון חצות, שה"ע הוכיח ראש, ואח"כ בא ענין האהבה, שזוה"ע דאחרי ה"א תלכו, הנה כמו"כ גם בעשיית שזוה"ע זמן התפלה של כל השנה, צ"ל עבודה דהכנה בחודש אלול בעשיית חשכון הנפש מכל השנה, שהוא כמו בחתיקון חצות, שזוה"ע שמאלו תחת לראשי, ועי"ז נעשה וימנו תחבבב⁶⁷, שה"ע העבודה דאהבה, שגם ענין זה שייך לעבודה דחודש אלול⁶⁸ שה"ע אלול הוא ר"ה אית⁶⁹ לדורי ודורי ל⁷⁰. שה"ע העבודה דאהבה מלמלמל⁷¹. ונמצא⁷² שהעבודה דחודש אלול היא באופן דאחרי ה"א תלכו. וכימי הסליחות וכפרט בר"ה היא העבודה דאותו תיראו, שאז הוא זמן הידאה, כי הוא נורא ואיום⁷³. ואת מצותי תשמעו הוא המצוה דתיקיעת שופר, וזהו שמטיים ובקולו תשמעו שהוא קול השופר, והיינו, דכשם שנתנו"ל כפירוש ובקולו תשמעו שקאי על לימוד החורה, שהלילמוד צריך להיות באופן ששומע קולו של הקב"ה, כמו"כ הוא גם פקול השופר, שצריך לשמוע קול השופר שלמעלה, וכה מתרץ כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁷⁴ קושיית ה"ר⁷⁵ בטעם שינוי הכרחה לשופר לכרחה מגילה, שבמגילה מוכרכים על מקרא מגילה, ובשופר מוכרכים לשמוע קול שופר, דלכאורה ה"י צ"ל נוסח הכרחה שזה בשניהם ומהו החילוק ביניהם, ומתרץ כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁷⁶ על דרך החסידות, דכתק"ש צריך לפעול שישמעו קול השופר של הקב"ה⁷⁷ שעד"נ⁷⁸ וא"י הו"י בשופר יתקע,

50) ישיע' נה' ו. ראה אזה"ת ש"ע חרצו.

51) ר"ה ת, א. ימות מט. ב. קה. א. פירט יונתנה חוק"ה בתפלת מוסף

52) שה"ש ו. ג. דר"ה יודת"פ.

53) אבדוהם סדר תפלת ראש השנה. פרי פ"א פסחים ו' ב.

54) ראה אזה"ת ש"ע חרצו.

55) פירט יונתנה חוק"ה בתפלת מוסף

56) אזה"ת ש"ע

57) פסחים ו' ב.

58) זכריי ט, ד.

רכה ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשי"ד

שע"י יתקע בשופר גדול⁵⁹, דקאי ג"כ על התקיעה שלמעלה. ואותו מעבוד קאי על כללות העבודה דעשיית וגם ר"ה ויוה"פ ככלל זה. וכו' תבבבב קאי על העבודה דיוה"כ בפרט⁶⁰ כדאיתא⁶¹ שנעילה דיוה"כ הוא כמו ענין נפ"א, שזהו שבסיום תפלה נעילה אומרים שמע ישראל ג', וצריך לכוון למסור נפשו בפועל⁶², שה"ע העבודה באופן של דביקות שנעשה דבר אחד, ועי"ז נעשית ההמשכה בכל השנה, שזוה"ע דבר תרבבב⁶³ כנו"ן פשוטה, שמורה על ההמשכה בכל הענינים במשך כל השנה.

רכד אחרי גוי תלכו

הוא אחרי ה"א תלכו, שה"ע האהבה כנו"ל, ואח"כ נאמר ואתו תיראו, שה"ע ראה עילאה, ובקולו תשמעו, ה"ע לילמד החורה, ואותו מעבוד הוא הביטול דשמ"ע, ועד לבחי' וכו' תרבבב, שזהו תכלית העבודה, שנעשה דבר אחד כו'.

ח) נדונה כשם שכללות העבודה נחלקת לג' הקיום דחורה קיום המצוות ועבודת התפלה, כמו"כ יש גם בזמני השנה ג' חלוקים אלי. והזמן של עבודת התפלה הוא בעשיית⁶⁴ כמ"ש⁶⁵ דרשו ה"י בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, דקאי על העשודה ימים שבי' ר"ה ליוה"כ שאז הוא בהמצאו גם ביחיד (כמו בתפלת צבור דכל השנה)⁶⁶. והתכנה לזה היא כחודש אלול והיינו, דכשם שבענין התפלה שכל יום צ"ל תחילה העבודה דתיקון חצות, שה"ע הוכיח ראש, ואח"כ בא ענין האהבה, שזוה"ע דאחרי ה"א תלכו, הנה כמו"כ גם בעשיית שזוה"ע זמן התפלה של כל השנה, צ"ל עבודה דהכנה בחודש אלול בעשיית חשכון הנפש מכל השנה, שהוא כמו בחתיקון חצות, שזוה"ע שמאלו תחת לראשי, ועי"ז נעשה וימנו תחבבב⁶⁷, שה"ע העבודה דאהבה, שגם ענין זה שייך לעבודה דחודש אלול⁶⁸ שה"ע אלול הוא ר"ה אית⁶⁹ לדורי ודורי ל⁷⁰. שה"ע העבודה דאהבה מלמלמל⁷¹. ונמצא⁷² שהעבודה דחודש אלול היא באופן דאחרי ה"א תלכו. וכימי הסליחות וכפרט בר"ה היא העבודה דאותו תיראו, שאז הוא זמן הידאה, כי הוא נורא ואיום⁷³. ואת מצותי תשמעו הוא המצוה דתיקיעת שופר, וזהו שמטיים ובקולו תשמעו שהוא קול השופר, והיינו, דכשם שנתנו"ל כפירוש ובקולו תשמעו שקאי על לימוד החורה, שהלילמוד צריך להיות באופן ששומע קולו של הקב"ה, כמו"כ הוא גם פקול השופר, שצריך לשמוע קול השופר שלמעלה, וכה מתרץ כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁷⁴ קושיית ה"ר⁷⁵ בטעם שינוי הכרחה לשופר לכרחה מגילה, שבמגילה מוכרכים על מקרא מגילה, ובשופר מוכרכים לשמוע קול שופר, דלכאורה ה"י צ"ל נוסח הכרחה שזה בשניהם ומהו החילוק ביניהם, ומתרץ כ"ק אדמו"ר הצ"צ⁷⁶ על דרך החסידות, דכתק"ש צריך לפעול שישמעו קול השופר של הקב"ה⁷⁷ שעד"נ⁷⁸ וא"י הו"י בשופר יתקע,

50) ישיע' נה' ו. ראה אזה"ת ש"ע חרצו.

51) ר"ה ת, א. ימות מט. ב. קה. א. פירט יונתנה חוק"ה בתפלת מוסף

52) שה"ש ו. ג. דר"ה יודת"פ.

53) אבדוהם סדר תפלת ראש השנה. פרי פ"א פסחים ו' ב.

54) ראה אזה"ת ש"ע חרצו.

55) פירט יונתנה חוק"ה בתפלת מוסף

56) אזה"ת ש"ע

57) פסחים ו' ב.

58) זכריי ט, ד.

61) של"ה — חרבה במחזור כסיום תפלת נעילה (קודם אמירת פסוק שמע ישראל).

59) ישיע' נה, ג. ישיע' נה, ג. לקר"ת תצא לו, ד.

60) לקר"ת תצא לו, ד.